

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UKA2022/36

08.11.2022

Harald Bianco

Atorfimmi peqquserlunnerup akiornissaanut Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqa-tigiissutaannut Kalaallit Nunaata ilanngunneqarnissaanik matumalu aalaja-ngiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqarnerata kingunitsianngua tamatuma sulissutigineqalernissaa aallartinneqaqqullugu Naalakkersuisut peqquneqar-nissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilasortaq, Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Inatsisartuni Ilasortaq Asii Chemnitz Narup Inuit Ataqatigiit siunnersuternut pingaaruteqarluinnartumut Inuit Ataqatigiiniit qutsavigaatsigit.

Peqquserlunnerit sulluunniit sutigut tamatigut akiorniarneqartariaqartut Inuit Ataqati-giinniit isumaqarpugut, sulianut annertuunut anikitsunullu tunngasuuppata. Tamakku sukumiisumik suliarineqartassappata pingaaruteqarpoq nunarsuarmioqatigiit tamakku-ninnga akiuniarnerannut aalajangersagaannut nunatsinniit pqataanissarput.

Aatsitassarsiorneq nunatsinni aallunneqalериartuinnartut ilagivaat, taamatullu nunatsinni annertuunik sannaartorneq ingerlanneqarluni suli annertusiartortumik, uani ilaatigut annertuunik erngup-nukissiorfiliorerit taaneqarsinnaapput. Tamakkuninnga suliaqar-nermi peqquserluttumik

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

ingerlatsisinnaanerup pinaveersimanissaa pingaarutilipiloru-jussuuvoq,
inuaqatigiit isumannaatsumik ingerlanissarput pissappat.

Peqquserlunngitsumik ingerlatsinerup takutittarpai; oqartussaaqataaneq,
naleqartitanik ileqqorissaarnermillu pingaartitsinerit. Akerlianiilli
peqquserlunnerup, kanngunarsaaneq, oqartussaaqataajaaneq ileqqorlunnerlu
takutittarlugit, tamakkulu naapertuilluarnermut innarliisarput.

Siunnersuuteqartup saqqummiussaani takuneqarsinnaavoq, Qallunaat-nunaat
2006-imili peqquserlunnerup akiorniarnissaanut Naalagaaffiit Peqatigiit
isumaqatigiissutaan-nut ilanngussimasoq, nunarput Savalimmiullu ilaatinngit.
Nalunngilarput pinerluttuleri-nermi inatsit aamma nunatsinni atorfissaatigut
atorneqartartoq. Siusinnerusukku § 37-mut Naalakkersuisut akissuteqaataanni
takuneqarsinnaavoq, nunani peqquserlunnerup akiorniarneranut
inatsiseqarfiusuni pinerluttulerinermut inatsiseqarneq sakkussat an-
nertunerpaat ilagigaat. Taamaattumik Inuit Ataqatigiinniit isumaqarpugut,
peqquser-lunnerup akiornissaanut Naalagaaffiit Peqatigiit
isumaqatigiissutaannut nunatta ilanngun-nissaa pingaaruteqartoq.
Taamatuttaaq akissummi, peqquserlunnermut akiuniarnermi aqutissat
kapitlikkaarlu-git saqqummiunneqartut sakkussaassapput aamma nunatsinni
siunissami atorluarsin-naasavut.

Siunnersuuteqartoq Inuit Ataqatigiinniit isumaqatigaarput nunatta
ineriartornerani iser-tuaatsumik ingerlatsinissap qulakkeerneqarnissaa.

Naalakkersuisut akissuteqaataanni annertuumittaaq taakkartorneqarpoq
peqquserlunne-rup akiorniarneranut suliniutinik assigiinngitsunik
ingerlataqartut. Akissummi oqaatsit atorneqartut ilaat; "Kisianni
annertunerusumik iliuseqartoqarsinnaavoq." Taassumaan-naalluunniit
takutippaa peqquserlunnerup akiorniarnissaanut suli sakkussanik allanik pi-

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

sariaqartitsisugut. Soorlutaaq takuneqarsinnaasoq Transparency International Green-landip misissuinermi saqummiusnaanik, apersorneqartut 57 %-iisa pisortat suliffeqar-fiini peqquuserlunneq ajornartorsiutaasoq. Tamannalu annertuumik inuiaqatigiinni ase-rorterisuusoq aamma tamat oqartussaaqataanerannik tatiginninnermut ajoqutaalluni.

Inuit Ataqatigiinniit ilisimaaraarput, siunnersuutigineqartutuut aalajangiunneqartut an-nertuumik suliassa qarfiulersartut aamma allaffisornikkut. Naalakkersuisut sulianik assi-giinngitsunik ingerlatsinerannut isumaqarnarpoq, pinerliinnginnissamut pinaveersaar-titsinissamut eqqummaarillutik suliuteqartut.

Taamaattorlu akissummik oqaatsit atorneqartut ilaat; “Kisianni oqaatigineqareersutuut pitsaanerusinnaavoq” () Taassuma takutippaa suli pitsanngorsaaniissamik suliassa qartu-gut. Inuit Ataqatigiit neriuutigaarput, Naalakkersuisut pitsanngorsaaniissamik suliqaarne-rat alloriarnerussasoq, Nalagaaffiit Peqatigiit isumatigiissutaannut ilanngukkumaar-nissamut .

Siunnersuuteqartup qulequtsiussaa maangaannartikkusunnangeqimmat pisariaqar-mallu nunatsinnittaaq Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut ilanngukkumaar-nissarput, Inuit Ataqatigiinniit kissaatigaarput, Naalakkersuisut allannguutissamik siun-nersuuteqarnermikkut suliniuteqarnerminnut siunnersuut pulatillugu ilanngutissagaat.

Taamatut Inuit Ataqatigiinniit oqaseqarluta, immikkoortoq upernaaru aappasaaniin-nginnerani ataatsimiititaliami susassa qartumi eqqartorluarneqarumaartoq kissaatigaar-put.